ഗീതഗോവിന്ദം

(മൂലം)

ഭാരതത്തിന്റെ ആദ്ധ്യാത്മികജ്ഞാനവും സാംസ്കാരികപൈതൃകവും പരിപോഷിപ്പിക്കുകയും പ്രചരിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന മഹദ്ഗ്രന്ഥങ്ങൾ, അവയുടെ മൂല്യവും വ്യക്തതയും ഒട്ടും ചോർന്നുപോകാതെതന്നെ, നൂതന സാങ്കേതികവിദ്യ ഉപയോഗിച്ച് പരിരക്ഷിക്കുകയും ജിജ്ഞാസുകൾക്ക് സൗജന്യമായി പകർന്നുകൊടുക്കുകയും ചെയ്യുക എന്ന ശ്രേയസ് ഫൗണ്ടേഷന്റെ ലക്ഷ്യ സാക്ഷാത്കാരമാണ് ശ്രേയസ് ഓൺലൈൻ ഡിജിറ്റൽ ലൈബ്രറി.

ഗ്രന്ഥശാലകളുടെയും ആദ്ധ്യാത്മിക പ്രസ്ഥാനങ്ങളുടെയും വ്യക്തികളുടെയും സഹകരണത്തോടെ കോർത്തിണക്കിയിരിക്കുന്ന ഈ ഓൺലൈൻ ലൈബ്രറിയിൽ അപൂർവ്വങ്ങളായ വിശിഷ്ടഗ്രന്ഥങ്ങൾ സ്കാൻചെയ്ത് മികവാർന്ന ചെറിയ പി ഡി എഫ് ഫയലുകളായി ലഭ്യമാക്കിയിരിക്കുന്നു. ഇവ കമ്പ്യൂട്ടറിലോ പ്രിന്റ് ചെയ്തോ എളുപ്പത്തിൽ വായിക്കാവുന്നതാണ്.

ശ്രേയസ് ഓൺലൈൻ ഡിജിറ്റൽ ലൈബ്രറിയിൽ ലഭ്യമായ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ വ്യക്തിപരമായ ആവശ്യങ്ങൾക്കുവേണ്ടി സൗജന്യമായി ഉപയോഗിക്കാവുന്നതാണ്. എന്നാൽ വാണിജ്യപരവും മറ്റുമായ കാര്യങ്ങൾക്കായി ഇവ ദുരുപയോഗം ചെയ്യുന്നത് തീർച്ചയായും അനുവദനീയമല്ല.

ഈ ഗ്രന്ഥശേഖരത്തിന് മുതൽക്കൂട്ടായ ഈ പുണ്യഗ്രന്ഥത്തിന്റെ രചയിതാവിനും പ്രകാശകർക്കും നന്ദി രേഖപ്പെടുത്തുന്നു.

ശ്രേയസ് ഓൺലൈൻ ഡിജിറ്റൽ ലൈബ്രറിയെക്കുറിച്ചും ശ്രേയസ് ഫൗണ്ടേഷനെക്കുറിച്ചും കൂടുതൽ വിവരങ്ങൾ അറിയാനും പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ പങ്കാളിയാകാനും ശ്രേയസ് വെബ്സൈറ്റ് സന്ദർശിക്കുക.

http://sreyas.in

ശ്രീ

ഗീതഗോവിന്ദം

(അഷ്ടപദി)

(ശ്രീ ജയദേവകൃതം)

ശ്രീ ഗീതഗോവിന്ദം

(അഷ്ടപദി)

ഒന്നാം സർഗ്ഗം

സാമോദദാമോദരം

1 മേഘൈർമ്മേദുരമംബരം വനഭുവഃശ്യാമാസ്തമാലദ്രുമൈർ-
നക്തം ഭീരുരയം ത്വമേവ തദിമം രാധേ! ഗൃഹം പ്രാപയ
ഇത്ഥം നന്ദനിദേശതശ്ചലിതയോഃ പ്രത്യദ്ധ്വകുഞ്ജദ്രുമം
രാധാമാധവയോർജയന്തി യമുനാകൂലേ.രഹഃകേളയഃ

2 വാഗ്ദേവതാചരിതചിത്രിതചിത്തസദ്മാ
പത്മാവതീചരണചാരണചക്രവർത്തീ
ശ്രീവാസുദേവരതികേളികഥാസമേതം
ഏതം തനോതി ജയദേവകവിഃ പ്രബന്ധം

3 യദി ഹരിസ്മരണേ സരസം മനോ
യദി വിലാസകലാസു കുതൂഹലം
മധുരകോമളകാന്തപദാവലീം
ശൃണു തദാ ജയദേവസരസ്വതീം

4 വാചഃ പല്ലവയ“ത്യുമാപതിധരഃ”
സന്ദർഭശുദ്ധിം ഗിരാം
ജാനീതേ “ജയദേവ” ഏവ “ചരണഃ”
ശ്ലാഘ്യോ ദുരൂഹാദ്യതേ
ശൃംഗാരോത്തരസത്പ്രമേയരചനൈ
“രാചാര്യഗോവർദ്ധന-”
സ്പർദ്ധീ കോ/പി ന വിശ്രുതഃ ശ്രുതിധരോ
“ധോയീ” കവിക്ഷ്മാപതിഃ

അഷ്ടപദി ഒന്ന് പദം (മാളവിരാഗം അടതാളം)

പ്രളയപയോധിജലേ ധൃതവാനസി വേദം
വിഹിതവഹിത്രചരിത്രമഖേദം
കേശവ! ധൃതമീനശരീര! ജയ! ജഗദീശ! ഹരേ! 1

ക്ഷിതിരതിവിപുലതരേ തവ തിഷ്ഠതി പൃഷ്ഠേ
ധരണിധരണകിണചക്രഗരിഷ്ഠേ
കേശവ! ധൃത കച്ഛപരൂപ! ജയ! ജഗദീശ! ഹരേ! 2

വസതി ദശനശിഖരേ ധരണീ തവ ലഗ്നാ
ശശിനി കളങ്കകലേവ നിമഗ്നാ
കേശവ! ധൃതസൂകരരൂപ! ജയ, ജഗദീശ! ഹരേ! 3

തവ കരകമലവരേ നഖമദ്ഭുതശൃംഗം
ദളിതഹിരണ്യകശിപുതനുഭൃംഗം
കേശവ! ധൃതനരഹരിരൂപ! ജയ! ജഗദീശ! ഹരേ! 4

ഛലയസി വിക്രമേണ ബലിമദ്ഭുതവാമന!
പദനഖനീരജനിത! ജനപാവന!
കേശവ! ധൃതവാമനരൂപ! ജയ ജഗദീശ! ഹരേ! 5

ക്ഷത്രിയരുധിരമയേ ജഗദപഗതപാപം
സ്നപയസി പയസി ശമിതഭവതാപം
കേശവ! ധൃതഭൃഗുപതിരൂപ! ജയ, ജഗദീശ! ഹരേ! 6

വിതരസി ദിക്ഷു രണേ ദിക്പതികമനീയം
ദശമുഖമൗലിബലിം രമണീയം
കേശവ! ധൃതരഘുപതിരൂപ! ജയ, ജഗദീശ! ഹരേ! 7

വഹസി വപുഷി വിശദേ വസനം ജലദാഭം
ഹലഹതിഭീതിമിളിതയമുനാഭം
കേശവ! ധൃതഹലധരരൂപ! ജയ, ജഗദീശ! ഹരേ! 8

നിന്ദസി യജ്ഞവിധേരഹഹ ശ്രുതിജാതം
സദയഹൃദയ! ദർശിതപശുഘാതം
കേശവ! ധൃതബുദ്ധശരീര! ജയ, ജഗദീശ! ഹരേ! 9

മ്ലേച്ഛനിവഹനിധനേ കലയസി കരവാളം
ധൂമകേതുമിവ കിമപി കരാളം
കേശവ! ധൃതകല്ക്കിശരീര! ജയ, ജഗദീശ! ഹരേ 10

ശ്രീജയദേവകവേരിദമുദിതമുദാരം
ശൃണു, ശുഭദം സുഖദം, ഭവസാരം
കേശവ! ധൃതദശവിധരൂപ! ജയ, ജഗദീശ, ഹരേ! 11

5 വേദാനുദ്ധരതേ, ജഗന്തി വഹതേ ഭൂഗോളമുദ്വിഭ്രതേ
ദൈത്യം ദാരയതേ, ബലിം ഛലയതേ ക്ഷത്രക്ഷയം കുർവ്വതേ
പൗലസ്ത്യം ജയതേ, ഹലം കുലയതേ കാരുണ്യമാതന്വതേ
മ്ലേച്ഛാൻ മൂർച്ഛയതേ ദശാകൃതികൃതേ കൃഷ്ണായ തുഭ്യം നമഃ

അഷ്ടപദി - രണ്ട് പദം (ഗുഞ്ജരിരാഗം - അടതാളം)

ശ്രിതകമലാകുചമണ്ഡല! ധൃതകുണ്ഡല!
കലിതലളിതവനമാല! ജയ, ജയ, ദേവ! ഹരേ! 1

ദിനമണിമണ്ഡലമണ്ഡന! ഭവഖണ്ഡന!
മുനിജനമാനസഹംസ! ജയ, ജയ, ദേവ! ഹരേ! 2

കാളിയവിഷധരഭഞ്ജന! ജനരഞ്ജന!
യദുകുലനളിനദിനേശ! ജയ, ജയ, ദേവ! ഹരേ! 3

മധുമുരനരകവിനാശന! ഗരുഡാസന!
സുരകുലകേളിനിദാന! ജയ, ജയ, ദേവ! ഹരേ! 4

അമലകമലദളലോചന! ഭവമോചന!
ത്രിഭുവനഭവനനിധാന! ജയ, ജയ, ദേവ! ഹരേ! 5

ജനകസുതാകുചഭൂഷണ! ജിതദൂഷണ!
സമരശമിതദശകണ്ഠ! ജയ, ജയ, ദേവ! ഹരേ! 6

അഭിനവജലധരസുന്ദര! ധൃതമന്ദര!
ശ്രീമുഖചന്ദ്രചകോര! ജയ, ജയ, ദേവ! ഹരേ! 7

ശ്രീജയദേവകവേരിദം കുരുതേ മുദം
മംഗളമുജ്ജ്വലഗീതം; ജയ, ജയ, ദേവ! ഹരേ! 8

6 പത്മാപയോധരതടീപരിരംഭലഗ്ന-
കാശ്മീരമുദ്രിതമുരോ മധുസൂദനസ്യ
വ്യക്താനുരാഗമിവ ഖേലദനംഗഖേദ-
സ്വേദാംബുപൂരമനുപൂരയതു പ്രിയം വഃ

7 വസന്തേ വാസന്തീകുസുമസുകുമാരൈരവയവൈർ
ഭ്രമന്തീം കാന്താരേ ബഹുവിഹിതകൃഷ്ണാനുസരണാം
അമന്ദം കന്ദർപ്പജ്വരജനിതചിന്താകുലതയാ
വലദ്ബാധാം രാധാം സരസമിദമൂചേ സഹചരീ

അഷ്ടപദി - മൂന്ന് പദം (വസന്തരാഗം - അടതാളം)

ലളിതലവംഗലതാപരിശീലനകോമളമലയസമീരേ
മധുകരനികരകരംബിതകോകിലകൂജിതകുഞ്ജകുടീരേ
വിഹരതി ഹരിരിഹ സരസവനാന്തേ
നൃത്യതി യുവതിജനേന സമം സഖി, വിരഹിജനസ്യ ദുരന്തേ 1

ഉന്മദമദനമനോരഥപഥികവധൂജനജനിതവിലാപേ
അളികുലസങ്കുലകുസുമസമൂഹനിരാകുലബകുളകലാപേ
(വിഹരതി.....) 2

മൃഗമദസൗരഭരഭസവശംവദനവദളമാലതമാലേ
യുവജനഹൃദയ വിദാരണമനസിജനഖരുചി
കിംശുകജാലേ (വിഹരതി......) 3

മദനമഹീപതികനകദണ്ഡരുചികേസരകുസുമവികാസേ
മിളിതശിലീമുഖപാടലപടലകൃതസ്മരതൂണവിലാസേ
(വിഹരതി...) 4

വിഗളിതലജ്ജിതജഗദവലോകനതരുണകരുണകൃതഹാസേ
വിരഹിനികൃന്തനകുന്തമുഖാകൃതികേതകി ദന്തുരിതാശേ
(വിഹരതി....) 5

മാധവികാപരിമളലളിതേ, നവമാലികയാതിസുഗന്ധൗ
മുനിമനസാമപി മോഹനകാരിണി,തരുണാകാരണബന്ധൗ
(വിഹരതി....) 6

സ്ഫുരദതിമുക്തലതാപരിരംഭണമുകുളിതപുളകിതചൂതേ
വൃന്ദാവനവിപിനേ പരിസരപരിഗതയമുനാജലപൂതേ
(വിഹരതി.....) 7

ശ്രീജയദേവഭണിതമിദമുദയതി ഹരിചരണസ്മൃതിസാരം
സരസവസന്തസമയവനവർണ്ണനമനുഗതമദനവികാരം
(വിഹരതി.....) 8

8 ദരവിദലിതമല്ലീവല്ലിചഞ്ചത്പരാഗ-
പ്രകടിതപടവാസൈർവാസയൻ കാനനാനി
ഇഹ ഹി ദഹതി ചേതഃ കേതകീഗന്ധബന്ധുഃ
പ്രസരദസമബാണപ്രാണവദ്ഗന്ധവാഹഃ

9 ഉന്മീലന്മധുഗന്ധലുബ്ധമധുപവ്യാധൂതചൂതാങ്കുര-
ക്രീഡത്കോകിലകാകളീകളരവൈരുദ്ഗീർണ്ണകർണ്ണജ്വരാഃ
നീയന്തേ പഥികൈഃ കഥം കഥമപി ധ്യാനാവധാനക്ഷണ-
പ്രാപ്തപ്രാണസമാസമാഗമരസോല്ലാസൈരമീവാസരാഃ

10 അനേകനാരീപരിരംഭസംഭ്രമ-
സ്ഫുരന്മനോഹാരിവിലാസലാലസം
മുരാരിമാരാദുപദർശയന്ത്യസൗ
സഖീസമക്ഷം പുനരാഹ രാധികാം

അഷ്ടപദി - നാല് പദം (രാമക്രിയാരാഗം - ഏകതാളം)

ചന്ദനചർച്ചിതനീലകളേബരപീതവസനവനമാലീ
കേളിചലന്മണികുണ്ഡലമണ്ഡിതഗണ്ഡയുഗസ്മിതശാലീ
ഹരിരിഹ മുഗ്ദ്ധവധൂനികരേ വിലാസിനി! വിലസതി കേളിപരേ 1

പീനപയോധരഭാരഭരേണ ഹരിം പരിരഭ്യ സരാഗം
ഗോപവധൂരനുഗായതി കാചിദുദഞ്ചിതപഞ്ചമരാഗം
ഹരിരിഹ മുഗ്ദ്ധവധൂനികരേ വിലാസിനി! വിലസതി കേളിപരേ 2

കാപി വിലാസവിലോലവിലോചനഖേലനജനിതമനോജം
ധ്യായതി മുഗ്ദ്ധവധൂരധികം മധുസൂദനവദനസരോജം
ഹരിരിഹ മുഗ്ദ്ധവധൂനികരേ വിലാസിനി! വിലസതി കേളിപരേ 3

കാപി കപോലതലേ മിളിതാലപിതും കിമപി ശ്രുതി മൂലേ
ചാരു ചുചുംബ നിതംബവതീ ദയിതം പുളകൈരനുകൂലേ
ഹരിരിഹ മുഗ്ദ്ധവധൂനികരേ വിലാസിനി! വിലസതി കേളിപരേ 4

കേളികലാകുതുകേന ച കാചിദമും യമുനാവനകൂലേ
മഞ്ജുളവഞ്ചുളകുഞ്ജഗതം വിചകർഷ കരേണ ദുകൂലം
ഹരിരിഹ മുഗ്ദ്ധവധൂനികരേ വിലാസിനി! വിലസതി കേളിപരേ 5

കരതലതാളതരളവലയാവലികലിതകളസ്വനവംശേ
രാസരസേ സഹ നൃത്തപരാ ഹരിണാ യുവതിഃ പ്രശശംസേ
ഹരിരിഹ മുഗ്ദ്ധവധൂനികരേ വിലാസിനി! വിലസതി കേളിപരേ 6

ശ്ലിഷ്യതി കാമപി, ചുംബതി കാമപി, കാമപി രമയതി രാമാം
പശ്യതി സസ്മിതചാരുപരാമപരാമനുഗച്ഛതി, വാമാം
ഹരിരിഹ മുഗ്ദ്ധവധൂനികരേ വിലാസിനി! വിലസതി കേളിപരേ 7

ശ്രീജയദേവ ഭണിതമിദമത്ഭുതകേശവകേളിരഹസ്യം
വിപിനവിനോദകലാവലിതം വിതനോതു ശുഭാനി യശസ്യം
ഹരിരിഹ മുഗ്ദ്ധവധൂനികരേ വിലാസിനി! വിലസി കേളിപരേ 8

11 വിശ്വേഷാമനുരഞ്ജനേന ജനയന്നാനന്ദമിന്ദീവര-
ശ്രേണീശ്യാമളകോമളൈരുപനയന്നംഗൈരനംഗോത്സവം
സ്വച്ഛന്ദം വ്രജസുന്ദരീഭിരഭിതഃ പ്രത്യംഗമാലിംഗിതഃ
ശൃംഗാരഃ സഖി! മൂർത്തിമാനിവ മധൗ മുഗ്ദ്ധോ ഹരിഃ ക്രീഡതി

12 അദ്യോത്സംഗവസദ്ഭുജംഗകബളക്ലേശാദിവേശാചലം
പ്രാലേയപ്ലവനേച്ഛയാനുസരതി ശ്രീഖണ്ഡശൈലാനിലഃ
കിഞ്ചിത് സ്നിഗ്ദ്ധരസാലമൗലിമുകുളാന്യാലോക്യ ഹർഷോദയാ-
ദുന്മീലന്തി "കുഹൂഃ കുഹൂ" രിതി കളോത്താളാഃ പികാനാം ഗിരഃ

13 രാസോല്ലാസഭരേണ വിഭ്രമഭൃതാമാഭീരവാമഭ്രുവാ-
മഭ്യർണ്ണേ പരിരഭ്യ നിർഭരമുരഃ പ്രേമാന്ധയാ രാധയാ
സാധു ത്വദ്വദനം സുധാമയമിതി വ്യാഹൃത്യ ഗീതസ്തുതി-
വ്യാജാലിംഗിതചുംബിതഃ സ്മിതമനോഹാരീ ഹരിഃ പാതു വഃ

സാമോദദാമോദരം എന്ന പ്രഥമസർഗ്ഗം സമാപിച്ചു

രണ്ടാം സർഗ്ഗം

അക്ലേശ കേശവം

14 വിഹരതിവനേ രാധാ സാധാരണപ്രണയേ ഹരൗ
വിഗളിതനിജോത്കർഷാദീർഷ്യാവശേന ഗതാന്യതഃ
ക്വചിദപി ലതാകുഞ്ജേ ഗുഞ്ജന്മധുവ്രതമണ്ഡലീ-
മുഖരശിഖരേ ലീനാ ദീനാപ്യുവാച രഹഃ സഖീം

അഷ്ടപദി - അഞ്ച് പദം (ഗുഞ്ജരിരാഗം - രൂപകതാളം)

സഞ്ചരദധരസുധാമധുരധ്വനിമുഖരിതമോഹനവംശം
ചലിതദൃഗഞ്ചലചഞ്ചലമൗലികപോലവിലോലവതംസം
രാസേ ഹരിമിഹ വിഹിതവിലാസം
സ്മരതി മനോ മമ കൃതപരിഹാസം 1

ചന്ദ്രകചാരുമയൂരശിഖണ്ഡകമണ്ഡലവലയിതകേശം
പ്രചുരപുരന്ദരധനുരനുരഞ്ജിതമേദുരമുദിരസുവേഷം
(രാസേ...... 2

ഗോപകദംബനിതംബവതീമുഖചുംബനലംഭിതലോഭം
ബന്ധുജീവമധുരാധരപല്ലവ കലിതദരസ്മിതശോഭം
(രാസേ...... 3

വിപുലപുളകഭുജപല്ലവവലയിതവല്ലവയുവതിസഹസ്രം
കരചരണോരസി മണിഗണഭൂഷണകിരണവിഭിന്നതമിസ്രം
(രാസേ...... 4

ജലദപടലചലദിന്ദുവിനിന്ദകചന്ദനതിലകലലാടം
പീനപയോധരപരിസരമർദ്ദന നിർദ്ദയഹൃദയകവാടം
(രാസേ...... 5

മണിമയമകരമനോഹരകുണ്ഡലമണ്ഡിതഗണ്ഡമുദാരം
പീതവസനമനുഗതമുനിമനുജസുരാസുരബഹുപരിവാരം
(രാസേ...... 6

വികചകദംബതലേ മിളിതം കലികലുഷഭയം ശമയന്തം
മാമപി കിമപി തരംഗദനംഗദൃശാ വപുഷാ രമയന്തം
(രാസേ...... 7

ശ്രീജയദേവഭണിതമതിസുന്ദരമോഹനമധുരിപുരൂപം
ഹരിചരണസ്മരണം പ്രതി സമ്പ്രതി പുണ്യവതാമനുരൂപം 8

15 ഗണയതി ഗുണഗ്രാമം ഭ്രാമം ഭ്രമാദപി നേഹതേ
വഹതി ച പരിതോഷം ദോഷം വിമുഞ്ചതി ദൂരതഃ
യുവതിഷു വലത്തൃഷ്ണേ കൃഷ്ണേ വിഹാരിണി മാം വിനാ
പുനരപി മനോ വാമം കാമം കരോതി, കരോമി കിം?

അഷ്ടപദി - ആറ് പദം (ഗുഞ്ജക്രിയാരാഗം - ഏകതാളം)

നിഭൃതനികുഞ്ജഗൃഹം ഗതയാ നിശി രഹസി നിലീയ വസന്തം
ചകിതവിലോകിതസകലദിശാ രതിരഭസരസേന ഹസന്തം
സഖി! ഹേ! കേശിമഥനമുദാരം രമയ മയാ സഹ
മദനമനോരഥഭാവിതയാ സവികാരം 1

പ്രഥമസമാഗമലജ്ജിതയാ പടുചാടുശതൈരനുകൂലം
മൃദുമധുരസ്മിതഭാഷിതയാ ശിഥിലീകൃതജഘനദുകൂലം
(സഖി! ഹേ!... 2

കിസലയശയനനിവേശിതയാ ചിരമുരസി മമൈവ ശയാനം
കൃതപരിരംഭണചുംബനയാ പരിരഭ്യ കൃതാധരപാനം
(സഖി! ഹേ!... 3

അലസനിമീലിതലോചനയാ പുളകാവൃതലളിതകപോലം
ശ്രമജലസകലകളേബരയാ വരമദനമദാദതിലോലം
(സഖി! ഹേ!.... 4

കോകിലകളരവകുജിതയാ ജിതമനസിജതന്ത്രവിചാരം
ശ്ലഥകുസുമാകുലകുന്തളയാ നഖലിഖിതഘനസ്തനഭാരം
(സഖി! ഹേ!.. 5

ചരണരണിതമണിനൂപുരയാ പരിപൂരിതസുരതവിതാനം
മുഖരവിശൃംഖലമേഖലയാ സകചഗ്രഹചുംബനദാനം
(സഖി! ഹേ!..... 6

രതിസുഖസമയരസാലസയാ ദരമുകുളിതനയനസരോജം
നിസ്സഹനിപതിതതനുലതയാ മധുസൂദനമുദിതമനോജം
സഖി! ഹേ!..... 7

ശ്രീജയദേവഭണിതമിദമതിശയമധുരിപുനിധുവനശീലം
സുഖമുത്കണ്ഠിതരാധികയാ കഥിതം വിതനോതു സലീലം 8

16 ഹസ്തസ്രസ്തവിലാസവംശമനൃജുഭ്രൂവല്ലിമദ്ബല്ലവീ-
വൃന്ദോത്സാരിദൃഗന്തവീക്ഷിതമതി സ്വേദാർദ്രഗണ്ഡസ്ഥലം
മാമുദ്വീക്ഷ്യ വിലക്ഷിതസ്മിതസുധാമുഗ്ദ്ധാനനം കാനനേ
ഗോവിന്ദം വ്രജസുന്ദരീഗണവൃതം പശ്യാമി ഹൃഷ്യാമി ച

17 ദുരാലോകസ്തോകസ്തബകനവകാശോകലതികാ-
വികാസഃ കാസാരോപവനപവനോഽപി വ്യഥയതി
അപിഭ്രാമ്യത്ഭൃംഗീരണിതരമണീയാ ന മുകുള-
പ്രസൂതിശ്ചൂതാനാം സഖി! ശിഖരിണീയം സുഖയതി

18 സാകൂതസ്മിതമാകുലാകുലഗളദ്ധമ്മില്ലമുല്ലാസിത-
ഭ്രൂവല്ലീകമളീകദർശിതഭുജാമൂലാർദ്ധദൃഷ്ടസ്തനം
ഗോപീനാം നിഭൃതം നിരീക്ഷ്യ ഗമിതാകാംക്ഷശ്ചിരം ചിന്തയ-
ന്നന്തർമുഗ്ദ്ധമനോഹരോ ഹരതു വഃ ക്ലേശം നവഃ കേശവഃ

അക്ലേശകേശവമെന്ന രണ്ടാംസർഗ്ഗം കഴിഞ്ഞു.

മൂന്നാം സർഗ്ഗം

മുഗ്ദ്ധമധുസൂദനം

19 കംസാരിരപി സംസാരവാസനാബദ്ധശൃംഖലാം
രാധാമാധായ ഹൃദയേ തത്യാജ വ്രജസുന്ദരീഃ

20 ഇതസ്തതസ്താമനുസൃത്യരാധികാ-
മനംഗബാണവ്രണഖിന്നമാനസഃ
കൃതാനുതാപഃ സ കളിന്ദനന്ദിനീ-
തടാന്തകുഞ്ജേ നിഷസാദ മാധവഃ

അഷ്ടപദി - ഏഴ് പദം (ഗുഞ്ജരിരാഗം-രൂപകതാളം)

മാമിയം ചലിതാ വിലോക്യ വൃതം വധൂനിചയേന
സാപരാധതയാ മയാപി ന വാരിതാതിഭയേന
ഹരി! ഹരി! ഹതാദരതയാ സാ ഗതാ കുപിതേവ 1

കിം കരിഷ്യതി? കിം വദിഷ്യതി? സാ ചിരം വിരഹേണ
കിം ധനേന? ജനേന കിം? മമ ജീവിതേന? ഗൃഹേണ?
ഹരി! ഹരി! ഹതാദരതയാ സാ ഗതാ കുപിതേവ 2

ചിന്തയാമി തദാനനം കുടിലഭ്രൂകോപഭരേണ
ശോണപത്മമിവോപരിഭ്രമതാകുലം ഭ്രമരേണ
ഹരി! ഹരി! ഹതാദരതയാ സാ ഗതാ കുപിതേവ 3

താമഹം ഹൃദി സംഗതാമനിശം ഭൃശം രമയാമി
കിം വനേ/നുസരാമി താമിഹ കിം വൃഥാ വിലപാമി
ഹരി! ഹരി! ഹതാദരതയാ സാ ഗതാ കുപിതേവ 4

തന്വി! ഖിന്നമസൂയയാ ഹൃദയം തവാകലയാമി
തന്ന വേദ്മി കുതോ ഗതാസി നതേന തേഽനുനയാമി
ഹരി! ഹരി! ഹതാദരതയാ സാ ഗതാ കുപിതേവ 5

ദൃശ്യസേ പുരതോ ഗതാഗതമേവ മേ വിദധാസി
കിം പുരേവ സസംഭ്രമം പരിരംഭണം ന ദദാസി
ഹരി! ഹരി! ഹതാദരതയാ സാ ഗതാ കുപിതേവ 6

ക്ഷമ്യതാമപരം കദാപി തവേദൃശം ന കരോമി
ദേഹി, സുന്ദരി! ദർശനം മമ മന്മഥേന ദുനോമി
ഹരി! ഹരി! ഹതാദരതയാ സാ ഗതാ കുപിതേവ 7

വർണ്ണിതം ജയദേവകേന ഹരേരിദം പ്രവണേന
"കിന്ദുവില്വ" സമുദ്രസംഭവരോഹിണീരമണേന 8

21 കുവലയദളശ്രേണീ കണ്ഠേ, ന സാ ഗരളദ്യുതിർ-
ഹൃദി ബിസലതാഹാരോ, നായം ഭുജംഗമനായകഃ
മലയജരജോ നേദം ഭസ്മ; പ്രിയാരഹിതേ മയി,
പ്രഹര ന ഹരഭ്രാന്ത്യാനംഗ! ക്രുധാ കിമു ധാവസി?

22 പാണൗ മാ കുരു ചൂതസായകമമും മാ ചാപമാരോപയ
ക്രീഡാനിർജ്ജിതവിശ്വ! മൂർച്ഛിതജനാഘാതേന കിം പൗരുഷം?
തസ്യാ ഏവ മൃഗീദൃശോ മനസിജ! പ്രേംഖത് കടാക്ഷാശുഗ-
ശ്രേണീജർജ്ജരിതം മനാഗപി മനോ നാദ്യാപി സന്ധുക്ഷതേ

23 ഭ്രൂചാപേ നിഹിതഃ കടാക്ഷവിശിഖോ നിർമാതു മർമ്മവ്യഥാം
ശ്യാമാത്മാകുടിലഃ കരോതു കബരീഭാരോപി മാരോദ്യമം
മോഹം താവദയം ച തന്വി! തനുതാം ബിംബാധരോ രാഗവാൻ
സദ്വൃത്തഃ സ്തനമണ്ഡലസ്തവ കഥം പ്രാണൈർമമ ക്രീഡതി?

24 താനി സ്പർശസുഖാനി തേ ച തരളാ-
സ്നിഗ്ദ്ധാ ദൃശോർ വിഭ്രമാ-
സ്തദ്വക്ത്രാംബുജസൗരഭം സ ച സുധാ-
സ്യന്ദീ ഗിരാം വക്രിമാ
സാ ബിംബാധരമാധുരീതി വിഷയാ-
സംഗേ/പി ചേന്മാനസം
തസ്യാം ലഗ്നസമാധി ഹന്ത! വിരഹ-
വ്യാധിഃ കഥം വർത്തതേ?

25 ഭ്രൂവല്ലരീധനുരപാംഗതരംഗിതാനി
ബാണാഃ ഗുണഃ ശ്രവണപാളിരിതി സ്മരേണ
അസ്യാമനംഗജയജംഗമദേവതായാ-
മസ്ത്രാണി നിർജ്ജിതജഗന്തി കിമർപ്പിതാനി.

26 തിര്യക്കണ്ഠവിലോലമൗലിതരളോത്തംസസ്യ വംശോച്ചലദ്-
ഗീതിസ്ഥാനകൃതാവധാനലലനാലക്ഷൈർന സംലക്ഷിതാഃ
സമ്മുഗ്ദ്ധാ മധുസൂദനസ്യ മധുരേ രാധാമുഖേന്ദൗ മൃദു-
സ്പന്ദം കന്ദളിതാശ്ചിരം ദദതു വഃ ക്ഷേമം കടാക്ഷോർമയഃ

മുഗ്ദ്ധമധുസൂദനം എന്ന മൂന്നാംസർഗ്ഗം കഴിഞ്ഞു.

നാലാം സർഗ്ഗം

സ്നിഗ്ദ്ധമധുസൂദനം

27 യമുനാതീരവാനീരനികുഞ്ജേ മന്ദമാസ്ഥിതം
പ്രാഹ പ്രേമഭരോദ്ഭ്രാന്തം മാധവം രാധികാസഖീ

അഷ്ടപദി - എട്ട് പദം (കർണ്ണാടകരാഗം - ഏകതാളം)

നിന്ദതി ചന്ദനമിന്ദുകിരണമനുവിന്ദതി ഖേദമധീരം
വ്യാളനിലയമിളനേന ഗരളമിവ കലയതി മലയസമീരം
സാ വിരഹേ തവ ദീനാ മാധവ! മനസിജവിശിഖഭയാദിവ
ഭാവനയാ ത്വയി ലീനാ 1

അവിരളനിപതിതമദനശരാദിവ ഭവദവനായ വിശാലം
സ്വഹൃദയമർമ്മണി വർമ്മ കരോതി സജലനളിനീദളജാലം
(സാ വിരഹേ..... 2

കുസുമവിശിഖശരതല്പമനല്പവിലാസകലാകമനീയം
വ്രതമിവ തവ പരിരംഭസുഖായ കരോതി കുസുമശയനീയം
(സാ വിരഹേ..... 3

വഹതി ച ഗളിതവിലോചനജലഭരമാനനകമലമുദാരം
വിധുമിവ വികടവിധുന്തുദദന്തദലനഗളിതാമൃതധാരം
(സാ വിരഹേ..... 4

വിലിഖതി രഹസി കുരംഗമദേന ഭവന്തമസമശരഭൂതം
പ്രണമതി മകരമധോ വിനിധായ കരേ ച ശരം നവചൂതം
(സാ വിരഹേ..... 5

പ്രതിപദമിദമപി നിഗദതി മാധവ ചരണേ തവ പതിതാഹം
ത്വയി വിമുഖേ മയി സപദി സുധാനിധിരപി തനുതേ തനുദാഹം
(സാ വിരഹേ..... 6

ധ്യാനലയേന പുരഃ പരികല്പ്യ ഭവന്തമതീവ ദുരാപം
വിലപതി, ഹസതി, വിഷീദതി, രോദിതി, ചഞ്ചതി, മുഞ്ചതിതാപം
(സാ വിരഹേ..... 7

ശ്രീജയദേവഭണിതമിദമധികം യദി മനസാ നടനീയം
ഹരിവിരഹാകുലവല്ലവയുവതിസഖീവചനം പഠനീയം 8

28 ആവാസോ വിപിനായതേ പ്രിയസഖീമാലാപി ജാലായതേ,
താപോ നിഃശ്വസിതേന ദാവദഹന ജ്വാലാകലാപായതേ;
സാപി ത്വദ്വിരഹേണ ഹന്ത! ഹരിണീരൂപായതേ, ഹാ! കഥം
കന്ദർപ്പോ/പി യമായതേ വിരചയൻ ശാർദ്ദൂലവിക്രീഡിതം

അഷ്ടപദി - ഒമ്പത് പദം (ദേശാക്ഷിരാഗം - ഏകതാളം)

സ്തനവിനിഹിതമപി ഹാരമുദാരം
സാ മനുതേ കൃശതനുരതിഭാരം
രാധികാ തവ വിരഹേ, കേശവ! 1

സരസമസൃണമപി മലയജപങ്കം
പശ്യതി വിഷമിവ വപുഷി സശങ്കം (രാധികാ........ 2

ശ്വസിതപവനമനുപമപരിണാഹം
മദനദഹനമിവ വഹതി സദാഹം (രാധികാ...... 3

ദിശി ദിശി കിരതി സജലകണജാലം
നയനനളിനമിവ വിഗളിതനാളം (രാധികാ...... 4

നയനവിഷയമപി കിസലയതല്പം
കലയതി വിഹിതഹുതാശവികല്പം (രാധികാ...... 5

ത്യജതി ന പാണിതലേന കപോലം
ബാലശശിനമിവ സായമലോലം (രാധികാ...... 6

"ഹരി" രിതി "ഹരി" രിതി ജപതി സകാമം
വിരഹവിഹിതമരണേവ നികാമം (രാധികാ...... 7

ശ്രീജയദേവഭണിതമിതി ഗീതം
സുഖയതു കേശവപദമുപനീതം 8

29 സാ രോമാഞ്ചതി, സീൽകരോതി, വിലപത്യുത്കമ്പതേ, താമ്യതി
ധ്യായത്യുദ്ഭ്രമതി പ്രമീലതി പതത്യുദ്യാതി മൂർച്ഛത്യപി
ഏതാവത്യതനുജ്വരേ, വരതനുർജീവേന്ന; കിം തേ രസാത്
സ്വർവൈദ്യപ്രതിമ! പ്രസീദസി യദി ത്യക്താന്യഥാന്യത് പരം

30 സ്മരാതുരാം ദൈവതവൈദ്യഹൃദ്യ!
ത്വദംഗസംഗാമൃതമാത്രസാദ്ധ്യാം
വിമുക്തബാധാം കുരുഷേ ന രാധാ-
മുപേന്ദ്ര! വജ്രാദപി ദാരുണോ/സി

31 കന്ദർപ്പജ്വരസജ്വരാകുലതനോരത്യർത്ഥമസ്യാശ്ചിരം
ചേതശ്ചന്ദനചന്ദ്രമഃ കമലിനീചിന്താസു സന്താമ്യതി
കിം തു ക്ലാന്തിവശേന ശീതളതനും ത്വാമേകമേവ പ്രിയം
ധ്യായന്തീ രഹസി സ്ഥിതാ കഥമപി ക്ഷീണാ ക്ഷണം പ്രാണിതി

32 ക്ഷണമപി വിരഹഃ പുരാ ന സേഹേ
നയനനിമീലനഖിന്നയാ യയാ തേ
ശ്വസതു കഥമസൗ രസാളശാഖാം
ചിരവിരഹേ/പി വിലോക്യ പുഷ്പിതാഗ്രാം

33 വൃഷ്ടിവ്യാകുലഗോകുലാവനരസാദുദ്ധൃത്യ ഗോവർദ്ധനം
ബിഭ്രദ്വല്ലവവല്ലഭാഭിരധികാനന്ദാച്ചിരം ചുംബിതഃ
ദർപ്പേണേവ തദർപ്പിതാധരതടീസിന്ദൂരമുദ്രാങ്കിതോ
ബാഹുർഗോപപതേസ്തനോതു ഭവതാം ശ്രേയാംസി കംസദ്വിഷഃ

സ്നിഗ്ദ്ധമധുസൂദനം എന്ന നാലാംസർഗ്ഗം കഴിഞ്ഞു.

അഞ്ചാം സർഗ്ഗം

സാകാംക്ഷപുണ്ഡരീകാക്ഷം

34 അഹമിഹ നിവസാമി യാഹി രാധാ-
മനുനയ മദ്വചനേന ചാനയേഥാഃ
ഇതി മധുരിപുണാ സഖീ നിയുക്താ
സ്വയമിദമേത്യ പുനർജഗാദ രാധാം

അഷ്ടപദി-പത്ത് പദം (വരാളിരാഗം - രൂപകതാളം)

വഹതി, മലയസമീരേ മദനമുപനിധായ
സ്ഫുടതി, കുസുമനികരേ വിരഹിഹൃദയദളനായ
തവ വിരഹേ, വനമാലീ സഖി! സീദതി രാധേ! 1

ദഹതി ശിശിരമയൂഖേ മരണമനുകരോതി
പതതി മദനവിശിഖേ ബഹുവിലപതി വികരോതി
തവ വിരഹേ, വനമാലീ സഖി! സീദതി രാധേ! 2

ധ്വനതി മധുപസമൂഹേ ശ്രവണമപിദധാതി
മനസി കലിതവിരഹേ, നിശി നിശി രുജമുപയാതി
തവ വിരഹേ, വനമാലീ സഖി! സീദതി രാധേ! 3

വസതി വിപിനവിതാനേ ത്യജതി ലളിതധാമ
ലുഠതി ധരണിശയനേ ബഹു വിലപതി തവനാമ
തവ വിരഹേ, വനമാലീ സഖി! സീദതി രാധേ! 4

ഭണതിജയദേവേ വിരഹവിലസിതേന
മനസി രഭസവിഭവേ ഹരിരുദയതു സുകൃതേന 5

35 പൂർവ്വം യത്ര സമം ത്വയാ രതിപതേരാസാദിതാഃ സിദ്ധയഃ
തസ്മിന്നേവ നികുഞ്ജമന്മഥമഹാതീർത്ഥേ പുനർമാധവഃ
ധ്യായംസ്ത്വാമനിശം ജപന്നപി തവൈവാലാപമന്ത്രാവലിം
ഭൂയസ്ത്വൽകുചകുംഭനിർഭരപരീരംഭാമൃതം വാഞ്ഛതി

അഷ്ടപദി - പതിനൊന്ന് പദം (ഗൗഡരാഗം-ഏകതാളം)

രതിസുഖസാരേ, ഗതമഭിസാരേ, മദനമനോഹരവേഷം
ന കുരു നിതംബിനി! ഗമനവിളംബനമനുസരതം ഹൃദയേശം
ധീരസമീരേ യമുനാതീരേ വസതി വനേ വനമാലീ
ഗോപീപീനപയോധരമർദ്ദനചഞ്ചലകരയുഗശാലീ 1

നാമസമേതം കൃതസങ്കേതം വാദയതേ മൃദുവേണും
ബഹുമനുതേ നനുതേ തനുസംഗതപവനചലിതമപിരേണും
(ധീരസമീരേ......വനമാലീ) (ഗോപീപീന.......ശാലീ) 2

പതതി പതത്രേ വിചലതി പത്രേ ശങ്കിതഭവദുപയാനം
രചയതി ശയനം സചകിതനയനം പശ്യതി തവ പന്ഥാനം
(ധീരസമീരേ......വനമാലീ) (ഗോപീപീന.......ശാലീ) 3

മുഖരമധീരം ത്യജ മഞ്ജീരം രിപുമിവ കേളിഷു ലോലം
ചല സഖി! കുഞ്ജം സതിമിരപുഞ്ജം ശീലയ നീലനിചോളം
(ധീരസമീരേ......വനമാലീ) (ഗോപീപീന.......ശാലീ) 4

ഉരസി മുരാരേരുപഹിതഹാരേ ഘന ഇവ തരളവലാകേ
തടിദിവ പീതേ! രതിവിപരീതേ രാജസി സുകൃതവിപാകേ!
(ധീരസമീരേ......വനമാലീ) (ഗോപീപീന.......ശാലീ) 5

വിഗളിതവസനം പരിഹൃതരശനം ഘടയ ജഘനമപിധാനം
കിസലയശയനേ, പങ്കജനയനേ! നിധിമിവ ഹർഷനിദാനം
(ധീരസമീരേ......വനമാലീ) (ഗോപീപീന.......ശാലീ) 6

ഹരിരഭിമാനീ രജനിരിദാനീമിദമുപയാതി വിരാമം
കുരു മമ വചനം സത്വരരചനം പൂരയ മധുരിപുകാമം
(ധീരസമീരേ......വനമാലീ) (ഗോപീപീന.......ശാലീ) 7

ശ്രീജയദേവേ കൃതഹരിസേവേ ഭണതി പരമരമണീയം
പ്രമുദിതഹൃദയം ഹരിമതിസദയം നമത സുകൃതഗമനീയം 8

36 വികിരതി മുഹുഃ ശ്വാസാനാശാഃ പുരോ മുഹുരീക്ഷതേ
പ്രവിശതി മുഹുഃ കുഞ്ജം ഗുഞ്ജൻ മുഹുർ ബഹുതാമ്യതി
രചയതി മുഹുഃ ശയ്യാം പര്യാകുലോ വലതേ മുഹുർ-
മദനകദനക്ലാന്തഃ കാന്തേ! പ്രിയസ്തവ വർത്തതേ

37 ത്വദ്വാമ്യേന സമം സമഗ്രമധുനാ തിഗ്മാംശുരസ്തംഗതോ
ഗോവിന്ദസ്യ മനോരഥേന ച സമം പ്രാപ്തം തമഃ സാന്ദ്രതാം
കോകാനാം കരുണസ്വനേന സദൃശീ ദീർഘാ മമാഭ്യർത്ഥനാ
തന്മുഗ്ദ്ധേ, വിഫലം വിളംബനമസൗ രമ്യോ/ഭിസാരക്ഷണഃ

38 ആശ്ലേഷാദനു, ചുംബനാദനു, നഖോല്ലേഖാദനു, സ്വാന്തജ-
പ്രോദ്ബോധാദനു, സംഭ്രമാദനു, രതാരംഭാദനു, പ്രീതയോഃ
അന്യാർത്ഥം ഗതയോർഭ്രമാന്മിളിതയോ സംഭാഷണൈർജാനതോർ-
ദമ്പത്യോർ നിശി കോനു കോനു തമസി വ്രീളാവിമിശ്രോ രസഃ

39 സഭയചകിതം വിന്യസ്യന്തീം ദൃശൗ തിമിരേ പഥി
പ്രതിതരു മുഹുഃ സ്ഥിത്വാ മന്ദം പദാനി വിതന്വതീം
കഥമപി രഹഃ പ്രാപ്താമംഗൈരനംഗതരംഗിതൈഃ
സുമുഖി! സുഭഗഃ പശ്യൻ സത്വാമുപൈതു കൃതാർത്ഥതാം

40 രാധാമുഗ്ദ്ധമുഖാരവിന്ദമധുപസ്ത്രൈലോക്യമൗലിസ്ഥലീ-
നേപഥ്യോചിതനീലരത്നമവനീഭാരാവതാരാന്തകഃ
സ്വച്ഛന്ദം വ്രജസുന്ദരീജനമനസ്തോഷപ്രദോഷശ്ചിരം
കംസധ്വംസനധൂമകേതുരവതുത്വാം ദേവകീനന്ദനഃ

സാകാംക്ഷപുണ്ഡരീകം എന്ന അഞ്ചാംസർഗ്ഗം കഴിഞ്ഞു.

ആറാം സർഗ്ഗം

സോത്കണ്ഠവൈകുണ്ഠം

41 അഥ താം ഗന്തുമശക്താം
ചിരമനുരക്താം ലതാഗൃഹേ ദൃഷ്ട്വാ
തച്ചരിതം ഗോവിന്ദേ
മനസിജമന്ദേ സഖീ പ്രാഹ

അഷ്ടപദി – പന്ത്രണ്ട് പദം (ശങ്കരാഭരണരാഗം – അടതാളം)

പശ്യതി ദിശി ദിശി രഹസി ഭവന്തം
തദധരമധുരമധൂനി പിബന്തം
നാഥ! ഹരേ! സീദതി രാധാ വാസഗൃഹേ 1

ത്വദഭിസരണരഭസേന വലന്തീ
പതതി പദാനി കിയന്തി ചലന്തീ (നാഥ! ഹരേ!... 2

വിഹിതവിശദവിസകിസലയവലയാ
ജീവതി പരമിഹ തവരതികലയാ (നാഥ! ഹരേ!... 3

മുഹുരവലോകിതമണ്ഡനലീലാ
മധുരിപുരഹമിതി ഭാവനശീലാ (നാഥ! ഹരേ!... 4

ത്വരിതമുപൈതി ന കഥമഭിസാരം
ഹരിരിതി വദതി സഖീമനുവാരം (നാഥ! ഹരേ!... 5

ശ്ലിഷ്യതി, ചുംബതി, ജലധരകല്പം
ഹരിരുപഗത ഇതി തിമിരമനല്പം (നാഥ! ഹരേ!... 6

ഭവതി വിളംബിനി വിഗളിതലജ്ജാ
വിലപതി രോദിതി വാസകസജ്ജാ (നാഥ! ഹരേ!... 7

ശ്രീജയദേവകവേരിദമുദിതം
രസികജനം തനുതാമതിമുദിതം 8

42 വിപുലപുളകപാളീ സ്ഫീതസീൽകാരമന്തർ-
ജനിതജഡിമകാകുവ്യാകുലം വ്യാഹരന്തീ
തവ കിതവ! വിധത്തേ മന്ദ! കന്ദർപ്പചിന്താ-
രസജലനിധിമഗ്നാ ധ്യാനലഗ്നാ മൃഗാക്ഷീ

43 അംഗേഷ്വാഭരണം കരോതി ബഹുശഃ പത്രേഽപി സഞ്ചാരിണീ
പ്രാപ്തം ത്വാം പരിശങ്കതേ, വിതനുതേ ശയ്യാം ചിരം ധ്യായതീ
ഇത്യാകല്പവികല്പതല്പരചനാസങ്കല്പലീലാശത-
വ്യാസക്താപി വിനാ ത്വയാ വരതനുർനൈഷാം നിശാം നേഷ്യതി

44 കിം വിശ്രാമ്യസി കൃഷ്ണഭോഗി ഭവനേ ഭാണ്ഡീരഭൂമീരുഹി
ഭ്രാതഃ! പാന്ഥ! ന ദൃഷ്ടിഗോചരമിതഃ സാനന്ദനന്ദാസ്പദം?
രാധായാഃ വചനം തദധ്വഗമുഖാന്നന്ദാന്തികേ ഗോപതോ
ഗോവിന്ദസ്യ ജയന്തി സായമതിഥിപ്രാശസ്ത്യഗർഭാ ഗിരഃ

സോത്കണ്ഠവൈകുണ്ഠം എന്ന ആറാംസർഗ്ഗം കഴിഞ്ഞു.

ഏഴാം സർഗ്ഗം

നാഗരികനാരായണം

45 അത്രാന്തരേ ച കുലടാകുലവർത്മഘാത-
സംജാതപാതക ഇവ സ്ഫുടലാഞ്ഛനശ്രീഃ
വൃന്ദാവനാന്തരമദീപയദംശുജാലൈർ-
ദിക്സുന്ദരീവദനചന്ദനബിന്ദുരിന്ദുഃ

46 പ്രസരതി ശശധരബിംബേ വിഹിതവിളംബേ ച മാധവേ വിധുരാ
വിരചിതവിവിധവിലാപം സാ പരിതാപം ചകാരോച്ചൈഃ

അഷ്ടപദി - പതിമൂന്ന് പദം (ആഹരിരാഗം - ചമ്പതാളം)

കഥിതസമയേപി ഹരിരഹഹ ന യയൗ വനം
മമ വിഫലമിദമമലരൂപമപി യൗവനം
യാമി, ഹേ, കമിഹ ശരണം സഖീജനവചന-
വഞ്ചിതാഹം 1

യദനുഗമനായ നിശി ഗമനമപിശീലിതം
തേന മമ ഹൃദയമിദമസമശരകീലിതം (യാമി 2

മമ മരണമേവ വരമതിവിതഥകേതനാ
കിമിഹ വിഷഹാമി വിരഹാനലമചേതനാ (യാമി.... 3

അഹഹ കലയാമി വലയാദിമണിഭൂഷണം
ഹരിവിരഹദഹനവഹനേന ബഹുദൂഷണം (യാമി.... 4

മാമി ഹ ഹി വിധുരയതി മധുരമധുയാമിനീ
കാപി ഹരിമനുഭവതി കൃതസുകൃതകാമിനീ (യാമി.... 5

കുസുമസുകുമാരതനുമതനുശരലീലയാ
സ്രഗപി ഹൃദി ഹന്തി മാമതി വിഷയശീലയാ (യാമി.... 6

അഹഹ! നിവസാമി യദി ന ഗണിതവനവേതസാ
സ്മരതി മധുസൂദനോ, മാമപി ന ചേതസാ (യാമി.... 7

ഹരിചരണശരണജയദേവകവിഭാരതീ
വസ്തു ഹൃദി യുവതിരിവ കോമളകലാവതീ 8

47 തത് കിം? കാമപി കാമിനീമഭിസൃതഃ കിം വാ കലാകേളിഭിർ-
ബദ്ധോ ബന്ധുഭിരന്ധകാരിണി വനോപാന്തേ കിമു ഭ്രാമ്യതി?
കാന്തഃ ക്ലാന്തമനാ മനാഗപി പഥി പ്രസ്ഥാതുമേവാക്ഷമഃ
സങ്കേതീകൃതമഞ്ജുവഞ്ജുളലതാകുംജേപി യന്നാഗതഃ

48 അഥാഗതാം മാധവമന്തരേണ
സഖീമിയം വീക്ഷ്യ വിഷാദമൂകാം
വിശങ്കമാനാ രമിതം കയാപി
ജനാർദ്ദനം ദൃഷ്ടവദേതദാഹ

അഷ്ടപദി - പതിനാല് പദം (കേദാരബന്ധുരാഗം - അടതാളം)

സ്മരസമരോചിതവിരചിതവേഷാ
ദളിതകുസുമഭരവിലുളിതകേശാ
കാപി മധുരിപുണാ വിലസതി
യുവതിരധിക ഗുണാ 1

ഹരിപരിരംഭണവലിതവികാരാ
കുചകലശോപരി തരളിതഹാരാ (കാപി.... 2

വിചലദളകലളിതാനനചന്ദ്രാ
തദധരപാനരഭസകൃതതന്ദ്രാ (കാപി.... 3

ചഞ്ചലകുണ്ഡലലളിതകപോലാ
മുഖരിതരശനജഘനഗതിലോലാ (കാപി.... 4

ദയിതവിലോകിതലജ്ജിതഹസിതാ
ബഹുവിധകൂജിതരതിരസരസിതാ (കാപി.... 5

വിപുലപുളകപൃഥുവേപഥുഭംഗാ
ശ്വസിതനിമീലിതവികസദനംഗാ (കാപി.... 6

ശ്രമജലകണഭരസുഭഗശരീരാ
പരിപതിതോരസി രതിരണധീരാ (കാപി.... 7

ശ്രീജയദേവഭണിതഹരിരമിതം
കലികലുഷം ജനയതു പരിശമിതം 8

49 വിരഹപാണ്ഡുമുരാരിമുഖാംബുജ-
ദ്യുതിരയം തിരയന്നപി വേദനാം
വിധുരതീവ തനോതി മനോഭുവഃ
സുഹൃദയേ! ഹൃദയേ മദനവ്യഥാം

അഷ്ടപദി - പതിനഞ്ച് പദം (മുഖാരിരാഗം - അടതാളം)

സമുദിതമദനേ രമണീവദനേ ചുംബനവലിതാധരേ
മൃഗമദതിലകം ലിഖതി സപുളകം മൃഗമിവ രജനീകരേ
രമതേ യമുനാപുളിനവനേ വിജയീ മുരാരിരധുനാ 1

ഘനചയരുചിരേ രചയതി ചികുരേ തരളിതതരുണാനനേ
കുരവകകുസുമം ചപലാസുഷമം രതിപതിമൃഗകാനനേ
രമതേ യമുനാപുളിനവനേ വിജയീ മുരാരിരധുനാ 2

ഘടയതി സുഘനേ കുചയുഗഗനേ മൃഗമദരുചിരൂഷിതേ
മണിസരമമലം താരകപടലം നഖപദശശിഭൂഷിതേ
രമതേ യമുനാപുളിനവനേ വിജയീ മുരാരിരധുനാ 3

ജിതബിസശകലേ മൃദുഭുജയുഗളേ കരതലനളിനീദളേ
മരതകവലയം മധുകരനിചയം വിതരതിഹിമശീതളേ
രമതേ യമുനാപുളിനവനേ വിജയീ മുരാരിരധുനാ 4

രതിഗൃഹജഘനേ വിപുലാപഘനേ മനസിജകനകാസനേ
മണിസരരശനം തോരണഹസനം വികിരതി കൃതവാസനേ
രമതേ യമുനാപുളിനവനേ വിജയീ മുരാരിരധുനാ 5

ചരണകിസലയേ കമലാനിലയേ നഖമണിഗണപൂജിതേ
ബഹിരപവരണം യാവകഭരണം ജനയതി ഹൃദി യോജിതേ
രമതേ യമുനാപുളിനവനേ വിജയീ മുരാരിരധുനാ 6

രമയതി സദൃശാം കാമപി സുദൃശം ഖലഹലധരസോദരേ
കിമഫലമവസം ചിരമിഹവിരസം വദ സഖി! വിടപോദരേ
രമതേ യമുനാപുളിനവനേ വിജയീ മുരാരിരധുനാ 7

ഇഹ രസഭണനേ കൃതഹരിഗുണനേ മധുരിപുപദസേവകേ
കലിയുഗചരിതം ന വസതു ദുരിതം കവിനൃപജയദേവകേ 8

50 നായാതസ്സഖി! നിർദ്ദയോ യദി ശഠസ്ത്വം ദൂതി! കിം ദൂയസേ?
സ്വച്ഛന്ദം ബഹുവല്ലഭഃ സ രമതേ കിം തത്ര തേ ദൂഷണം?
പശ്യാദ്യപ്രിയസംഗമായ ദയിതസ്യാകൃഷ്യമാണം ഗുണൈ-
രുൽകണ്ഠാർത്തിഭരാദിവ സ്ഫുടദിദം ചേതസ്സ്വയം യാസ്യതി

അഷ്ടപദി - പതിനാറ് പദം (പുന്നാഗവരാളിരാഗം - അടതാളം)

അനിലതരളകുവലയനയനേന
തപതി ന സാ കിസലയശയനേന
സഖി! യാ രമിതാ വനമാലിനാ 1

വികസിതസരസിജലളിതമുഖേന
സ്ഫുടതി ന സാ മനസിജവിശിഖേന (സഖി.... 2

അമൃതമധുരമൃദുതരവചനേന
ജ്വലതി ന സാ മലയജപവനേന (സഖി.... 3

സ്ഥലജലരുഹരുചികരചരണേന
ലുഠതി ന സാ ഹിമകരകിരണേന (സഖി.... 4

സജലജലദസമുദയരുചിരേണ
ദളതി ന സാ ഹൃദി വിരഹഭരേണ (സഖി.... 5

കനകനികഷരുചിശുചിവസനേന
ശ്വസതി ന സാ പരിജനഹസനേന (സഖി.... 6

സകലഭുവനജനവരതരുണേന
വഹതി ന സാ രുജമതികരുണേന (സഖി.... 7

ശ്രീജയദേവഭണിതവചനേന
പ്രവിശതു ഹരിരപി ഹൃദയമനേന 8

51 മനോഭവാനന്ദന! ചന്ദനാനില!
പ്രസീദ, രേ ദക്ഷിണ! മുഞ്ച വാമതാം
ക്ഷണം ജഗത്പ്രാണ! വിധായ മാധവം
പുരോ മമ പ്രാണഹരോ ഭവിഷ്യസി

52 രിപുരിവ സഖീസംവാസോ/യം ശിഖീവ ഹിമാനിലോ
വിഷമിവ സുധാരശ്മിർ യസ്മിൻ ദുനോതി മനോ ഗതേ
ഹൃദയമദയേ തസ്മിന്നേവ സ്വയം വലതേ ബലാത്
കുവലയദൃശാം വാമഃ കാമഃ പ്രകാമനിരങ്കുശഃ

53 ബാധാം വിധേഹി, മലയാനില! പഞ്ചബാണഃ
പ്രാണാൻ ഗൃഹാണ, ന ഗൃഹം പുനരാശ്രയിഷ്യേ
കിം തേ കൃതാന്തഭഗിനി! ക്ഷമയാ? തരംഗൈ-
രംഗാനി സിഞ്ച മമ ശാമ്യതു ദേഹദാഹഃ

54 പ്രാതർനീലനിചോളമച്യുതമുരഃ സംവീതപീതാംബരം
രാധായാശ്ചകിതം വിലോക്യ ഹസതി സ്വൈരം സഖീമണ്ഡലേ
വ്രീളാചഞ്ചലമഞ്ചലം നയനയോരാധായ രാധാനനേ
സ്മേരസ്മേരമുഖോ/യമസ്തു ജഗദാനന്ദായ നന്ദാത്മജഃ

നാഗരികനാരായണം എന്ന ഏഴാംസർഗ്ഗം കഴിഞ്ഞു.

എട്ടാം സർഗ്ഗം

സാകാംക്ഷപുണ്ഡരീകാക്ഷം

55 അഥ കഥമപി യാമിനീം വിനീയ
സ്മരശരജർജ്ജരിതാപി സാ പ്രഭാതേ
അനുനയവചനം വദന്തമഗ്രേ
പ്രണതമപി പ്രിയമാഹ സാഭ്യസൂയം

അഷ്ടപദി - പതിനേഴ് പദം (മലഹരിരാഗം - രൂപകതാളം)

രജനിജനിതഗുരുജാഗരരാഗകഷായിതമലസനിമേഷം
വഹതി നയനമനുരാഗമിവ സ്ഫുടമുദിതരസാഭിനിവേശം
യാഹി മാധവ! യാഹി കേശവ! മാ വദ കൈതവവാദം
താമനുസര സരസീരുഹലോചന! യാ തവ ഹരതി വിഷാദം 1

കഞ്ജളമലിനവിലോചനചുംബന വിരചിതനീലിമരൂപം
ദശനവസനമരുണം തവ കൃഷ്ണ! തനോതി തനോരനു രൂപം
(യാഹിമാധവ......വാദം) (താമനുസര.......വിഷാദം) 2

വപുരനുസരതി തവ സ്മരസംഗരകരനഖരക്ഷതരേഖം
മരതകശകലകലിതകളധൗതലിപേരിവ രതിജയലേഖം
(യാഹിമാധവ......വാദം) (താമനുസര.......വിഷാദം) 3

ചരണകമലഗളദലക്തകസിക്തമിദം തവഹൃദയമുദാരം
ദർശയതീവ ബഹിർമദനദ്രുമനവകിസലയ പരിവാരം
(യാഹിമാധവ......വാദം) (താമനുസര.......വിഷാദം) 4

ദശനപദം ഭവദധരഗതം മമ ജനയതി ചേതസി ഖേദം
കഥയതി കഥമധുനാപി മയാ സഹ തവ വപുരേതദഭേദം
(യാഹിമാധവ......വാദം) (താമനുസര.......വിഷാദം) 5

ബഹിരിവ മലിനതരം-തവ കൃഷ്ണ! മനോ*f*പി ഭവിഷ്യതി നൂനം
കഥമഥ വഞ്ചയസേ ജനമനുഗതമസമശരജ്വരദൂനം
(യാഹിമാധവ......വാദം) (താമനുസര.......വിഷാദം) 6

ഭ്രമതി ഭവാനബലാകബളായ വനേഷു കിമത്രവിചിത്രം
പ്രഥയതി പൂതനികൈവ വധൂവധനിർദ്ദയബാലചരിത്രം
(യാഹിമാധവ......വാദം) (താമനുസര.......വിഷാദം) 7

ശ്രീജയദേവഭണിതരതിവഞ്ചിത ഖണ്ഡിതയുവതിവിലാപം
ശൃണുത സുധാമധുരം വിബുധാ വിബുധാലയതോപി ദുരാപം 8

56 തവേദം പശ്യന്ത്യാഃ പ്രസരദനുരാഗം ബഹിരിവ
പ്രിയാപാദാലക്തച്ഛുരിതമരുണദ്യോതിഹൃദയം
മമാദ്യ പ്രഖ്യാതപ്രണയഭരഭംഗേന കിതവ!
ത്വദാലോകഃ ശോകാദപി കിമപി ലജ്ജാം ജനയതി

57 അന്തർമോഹനമൗലിഘൂർണ്ണനചലന്മന്ദാരവിസ്രംസന-
സ്തബ്ധാകർഷണലോചനോത്സവമഹാമന്ത്രഃ
കുരംഗീദൃശാം
ദൃപ്യദ്ദാനവദൂയമാനദിവിഷദ്ദുർവാരദൂർവേദനാ-
ധ്വംസഃ കംസരിപോഃ പ്രരോപയതു വഃ
ശ്രേയാംസി വംശീരവഃ

സാകാംക്ഷപുണ്ഡരീകാക്ഷം എന്ന എട്ടാംസർഗ്ഗം കഴിഞ്ഞു.

ഒമ്പതാം സർഗ്ഗം

മുഗ്ദ്ധഗോവിന്ദം

58 താമഥ മന്മഥഖിന്നാം രതിരസ-
ഭിന്നാം വിഷാദസമ്പന്നാം
അനുചിന്തിതഹരിചരിതാം
കലഹാന്തരിതാമുവാച രഹഃ സഖീ

അഷ്ടപദി - പതിനെട്ട് പദം (മദ്ധ്യമാദിരാഗം - ഏകതാളം)

ഹരിരഭിസരതി, വഹതി മൃദുപവനേ
കിമപരമധികസുഖം സഖി! ഭുവനേ?
മാധവേ, മാ കുരു മാനിനി! മാനമയേ 1

താലഫലാദപി ഗുരുമതിസരസം
കിം വിഫലീകുരുഷേ കുചകലശം (മാധവേ... 2

കതി ന കഥിതമിദമനുപദമചിരം
മാ പരിഹര ഹരിമതിശയരുചിരം (മാധവേ.... 3

കിമിതി വിഷീദസി രോദിഷി വികലാ?
വിഹസതി യുവതിസഭാ തവ സകലാ (മാധവേ... 4

മൃദുനളിനീദളശീതളശയനേ
ഹരിമവലോകയ സഫലയ നയനേ! (മാധവേ... 5

ജനയസി മനസി കിമിതി ഗുരുഖേദം
ശൃണു മമ വചനമനീഹിതഭേദം (മാധവേ.... 6

ഹരിരുപയാതു വദതു ബഹുമധുരം
കിമിതി കരോഷി ഹൃദയമതി വിധുരം (മാധവേ... 7

ശ്രീജയദേവഭണിതമതിലളിതം
സുഖയതു രസികജനം ഹരിചരിതം 8

59 സ്നിഗ്ദ്ധേ യത് പരുഷാസി, യത് പ്രണമതി
സ്തബ്ധാസി, യദ്രാഗിണി
ദ്വേഷസ്ഥാസി, യദുന്മുഖേ വിമുഖതാം
പ്രാപ്താസി തസ്മിൻ പ്രിയേ!

തദ്യുക്തം വിപരീതകാരിണി, തവ
ശ്രീഖണ്ഡചർച്ചാവിഷം
ശീതാംശുസ്തപനോ ഹിമം ഹുതവഹഃ
ക്രീഡാമുദോ യാതനാഃ

60 സാന്ദ്രാനന്ദപുരന്ദരാദിദിവിഷദ്വൃന്ദൈരമന്ദാദരാ-
ദാനമ്രൈർമകുടേന്ദ്രനീലമണിഭിഃ സന്ദർശിതേന്ദിന്ദിരം
സ്വച്ഛന്ദം മകരന്ദസുന്ദരഗളൻമന്ദാകിനീമേദുരം
ശ്രീഗോവിന്ദപദാരവിന്ദമശുഭസ്കന്ദായ വന്ദാമഹേ

മുഗ്ദ്ധഗോവിന്ദം ഒമ്പതാം സർഗ്ഗം കഴിഞ്ഞു.

പത്താം സർഗ്ഗം

ചതുരചതുർഭുജം

61 അത്രാന്തരേ മസൃണരോഷവശാദസീമ-
നിശ്വാസനിസ്സഹമുഖീം സുമുഖീമുപേത്യ
സവ്രീളവീക്ഷിതസഖീവദനാം ദിനാന്തേ
സാനന്ദഗദ്ഗദപദം ഹരിരിത്യുവാച

അഷ്ടപദി - പത്തൊമ്പത് പദം (മുഖാരിരാഗം - ചമ്പതാളം)

വദസി യദി കിഞ്ചിദപി ദന്തരുചികൗമുദീ
ഹരതി ദരതിമിരമതിഘോരം
സ്ഫുരദധരശീധവേ തവ വദനചന്ദ്രമാഃ
രോചയതി ലോചനചകോരം
പ്രിയേ! ചാരുശീലേ! മുഞ്ച മയി മാനമനിദാനം
സപദി മദനാനലോ ദഹതി മമ മാനസം
ദേഹി മുഖകമലമധുപാനം 1

സത്യമേവാസി യദി സുദതി! മയി കോപിനീ
ദേഹി ഖരനഖരശരഘാതം
ഘടയ ഭുജബന്ധനം ജനയരദഖണ്ഡനം
യേന വാ ഭവതി സുഖജാതം
(പ്രിയേ!....അനിദാനം) (സപദി .....മധുപാനം) 2

ത്വമസി മമ ഭൂഷണം, ത്വമസി മമ ജീവനം
ത്വമസി മമ ഭവജലധിരത്നം
ഭവതു ഭവതീഹമയി സതതമനുരാഗിണീ
തത്ര മമ ഹൃദയമധിയത്നം
(പ്രിയേ!....അനിദാനം) (സപദി .....മധുപാനം) 3

നീലനളിനാഭമപി തന്വി! തവ ലോചനം
ധാരയതി കോകനദരൂപം
കുസുമശരബാണഭാവേന യദി രഞ്ജയസി
കൃഷ്ണമിദമേതദനുരൂപം
(പ്രിയേ!....അനിദാനം) (സപദി .....മധുപാനം) 4

സ്ഫുരതു കുചകുംഭയോരുപരി മണിമഞ്ജരീ
ഭൂഷയതു തവ ഹൃദയദേശം
രസതു രശനാപി തവ ഘനജഘനമണ്ഡലേ
ഘോഷയതു മന്മഥനിദേശം
(പ്രിയേ!....അനിദാനം) (സപദി .....മധുപാനം) 5

സ്ഥലകമലഗഞ്ജനം മമ ഹൃദയരഞ്ജനം
ജനിതരതിരംഗപരഭാഗം
ഭണ, മസൃണവാണി! കരവാണി ചരണദ്വയം
സരസലസദലക്തകസരാഗം
(പ്രിയേ!....അനിദാനം) (സപദി .....മധുപാനം) 6

സ്മരഗരളഖണ്ഡനം മമശിരസിമണ്ഡനം
ദേഹി പദപല്ലവമുദാരം
ജ്വലതി മയി ദാരുണോ മദനകദനാരുണോ
ഹരതു തദുപാഹിതവികാരം
(പ്രിയേ!....അനിദാനം) (സപദി .....മധുപാനം) 7

ഇതി ചടുലചാടുപടുചാരുമുരവൈരിണോ
രാധികാമധിവചനജാതം
ജയതി പത്മാവതീരമണജയദേവകവിഭാരതീ
ഭണിതമിതിഗീതം 8

62 പരിഹര,കൃതാതങ്കേ ശങ്കാം ത്വയാ സതതം ഘന-
സ്തനജഘനയാക്രാന്തേ സ്വാന്തേ പരാനവകാശിനി
വിശതി വിതനോരന്യോ ധന്യേ! ന കോപി മമാന്തരം
സ്തനഭരപരീരംഭാരംഭേ വിധേഹി വിധേയതാം

63 വ്യഥയതി വൃഥാ മൗനം, തന്വി! പ്രപഞ്ചയ പഞ്ചമം
തരുണി! മധുരാലാപൈസ്താപം വിനോദയ ദൃഷ്ടിഭിഃ
സുമുഖി! വിമുഖീഭാവം താവദ്വിമുഞ്ച ന മുഞ്ച മാം
സ്വയമതിശയസ്നിഗ്ദ്ധോ മുഗ്ദ്ധേ! പ്രിയോ/ഹമുപസ്ഥിതഃ

64 മുഗ്ദ്ധേ! വിധേഹി മയി നിർദയദന്തദംശ-
ദോർവല്ലിബന്ധനിബിഡസ്തനപീഡനാനി
ചണ്ഡി! ത്വമേവ മുദമഞ്ച, ന പഞ്ചബാണ-
ചണ്ഡാലകാണ്ഡദലനാദസവഃ പ്രയാന്തു

65 ബന്ധൂകദ്യുതിബാന്ധവോയമധരഃ സ്നിഗ്ദ്ധോ മധൂകച്ഛവിർ-
ഗണ്ഡശ്ചണ്ഡി! ചകാസ്തി നീലനളിനശ്രീമോചനം ലോചനം
നാസാഭ്യേതി തിലപ്രസൂനപദവീം കുന്ദാഭദന്തി! പ്രിയേ!
പ്രായസ്ത്വന്മുഖസേവയാ വിജയതേ വിശ്വംസ പുഷ്പായുധഃ

66 ദൃശൗ തവമദാലസേ; വദനമിന്ദുമത്യന്വിതം
ഗതിസ്തവ മനോരമാ വിജിതരംഭമൂരുദ്വയം
രതിസ്തവ കലാവതീ രുചിരചിത്രലേഖേ, ഭ്രുവാ-
വഹോ വിബുധയൗവനം വഹസി തന്വി! പൃഥ്വീഗതാ

67 ശശിമുഖി! തവ ഭാതി ഭംഗുരാ ഭ്രൂർ-
യുവജനമോഹകരാളകാളസർപ്പീ
തദുദിതവിഷഭേഷജം ത്വിഹൈകാ
ത്വദധരശീഥുസുധൈവ ഭാഗ്യഭോഗ്യാ

68 പ്രീതിം വസ്തനുതാം ഹരിഃ കുവലയാപീഡേന സാർദ്ധം രണേ
രാധാപീനപയോധരസ്മരണകൃത്കുംഭേനസംഭേദവാൻ
യത്ര സ്വിദ്യതി, മീലതി, ക്ഷണമഥ ക്ഷിപ്തേ ദ്വിപേ/പി ക്ഷണാത്
കംസസ്യാഥ ബലേജിതം ജിതമിതിവ്യാമോഹകോലാഹലഃ

ചതുരചതുർഭുജം എന്ന പത്താം സർഗ്ഗം കഴിഞ്ഞു.

പതിനൊന്നാം സർഗ്ഗം

സാനന്ദഗോവിന്ദം

69 സുചിരമനുനയേന പ്രീണയിത്വാ മൃഗാക്ഷീം
ഗതവതി കൃതവേഷേ കേശവേ കേളിശയ്യാം
രുചിതരുചിരവേഷാം ദൃഷ്ടിമോഷേ പ്രദോഷേ
സ്ഫുരതി നിരവസാദാം കാപി രാധാം ജഗാദ

അഷ്ടപദി - ഇരുപത് പദം (ഭൈരവിരാഗം - ഏകതാളം)

വിരചിതചാടുവചനരചനം, ചരണേ രചിതപ്രണിപാതം
സമ്പ്രതി മഞ്ജുളവഞ്ചുളസീമനി കേളിശയനമുപയാതം
മുഗ്ദ്ധേ! മധുമഥനം അനുഗതമനുഭജ, രാധേ! 1

ഘനജഘനസ്തനഭാരഭരേ! ദരമന്ഥരചരണവിഹാരം
മുഖരിതമണിമഞ്ജീരമുപൈഹി വിധേഹി മരാളവിഹാരം
മുഗ്ദ്ധേ! മധുമഥനം അനുഗതമനുഭജ, രാധേ! 2

ശൃണു രമണീയതരം തരുണീജനമോഹനമധുപവിരാവം
കുസുമശരാസനശാസനവന്ദിനി പികനികരേ ഭജ ഭാവം
മുഗ്ദ്ധേ! മധുമഥനം അനുഗതമനുഭജ, രാധേ! 3

അനിലതരളകിസലയനികരേണ കരേണ ലതാനികുരുംബം
പ്രേരണമിവ കരഭോരു! കരോതിഗതിം പ്രതിമുഞ്ച വിളംബം 4

സ്ഫുരിതമനംഗതരംഗവശാദിവ സൂചിതഹരിപരിരംഭം
പൃച്ഛ, മനോഹരഹാരവിമല ജലധാരമമും കുചകുംഭം
മുഗ്ദ്ധേ! മധുമഥനം അനുഗതമനുഭജ, രാധേ! 5

അധിഗതമധികസഖീഭിരിദം തവവപുരപി രതിരണസജ്ജം
ചണ്ഡി! രണിതരശനാരവഡിണ്ഡിമമഭിസര സരസമലജ്ജം
മുഗ്ദ്ധേ! മധുമഥനം അനുഗതമനുഭജ, രാധേ! 6

സ്മരശരസുഭഗനഖേന സഖിമവലംബ്യ കരേണ സലീലം
ചല, വലയക്വണിതൈരവബോധയഹരിമപി നിജഗതിശീലം
മുഗ്ദ്ധേ! മധുമഥനം അനുഗതമനുഭജ, രാധേ! 7

ശ്രീജയദേവഭണിതമധരീകൃതഹാരമുദാസിതവാമം
ഹരിവിനിഹിതമനസാമധിതിഷ്ഠതു കണ്ഠതടീമവിരാമം 8

70 "സാ മാം ദ്രക്ഷ്യതി, വക്ഷ്യതി സ്മരകഥാം പ്രത്യംഗമാലിംഗനൈഃ
പ്രീതിം യാസ്യതി, രംസ്യതേ സഖി! സമാഗത്യേ"തി സഞ്ചിന്തയൻ
സ ത്വാം പശ്യതി, വേപതേ, പുളകയത്യാനന്ദതി, സ്വിദ്യതി
പ്രത്യുദ്ഗച്ഛതി, മൂർച്ഛതി, സ്ഥിരതമഃ പുഞ്ജേ നികുഞ്ജേ പ്രിയഃ

71 അക്ഷ്ണോർനിക്ഷിപദഞ്ജനം, ശ്രവണയോസ്താപിഞ്ഛഗുച്ഛാവലീം
മൂർദ്ധ്നി ശ്യാമസരോജദാമ, കുചയോഃ കസ്തൂരികാപത്രകം
ധൂർത്താനാമഭിസാരസത്വരഹൃദാം വിഷ്വക്നികുഞ്ജേ, സഖി!
ധ്വാന്തം നീലനിചോളചാരുസുദൃശാം പ്രത്യംഗമാലിംഗതി

72 കാശ്മീരഗൗരവപുഷാമഭിസാരികാണാം
ആബദ്ധരേഖമഭിതോ രുചിമഞ്ജരീഭിഃ
ഏതത്തമാലദളനീലതമം തമിസ്രം
തത്പ്രേമഹേമനികഷോപലതാം തനോതി

73 ഹാരാവലീതരളകാഞ്ചനകാഞ്ചിദാമ-
മഞ്ജീരകങ്കണമണിദ്യുതിദീപിതസ്യ
ദ്വാരേ നികുഞ്ജനിലയസ്യ ഹരിം നിരീക്ഷ്യ
വ്രീളാവതീമഥ സഖീമയമിത്യുവാച

അഷ്ടപദി - ഇരുപത്തിയൊന്ന് പദം (വരാളിരാഗം - ചമ്പതാളം)

മഞ്ജുതരകുഞ്ജതലകേളിസദനേ
ഇഹ വിലസ, രതിരഭസഹസിതവദനേ!
പ്രവിശ രാധേ! മാധവസമീപം 1

നവഭവദശോകദളശയനസാരേ,
ഇഹ വിലസ, കുചകലശതരളഹാരേ! (പ്രവിശ.... 2

മധുമുദിതമധുപകുലകലിതരാവേ
ഇഹ വിലസ, മദനശരസരസഭാവേ! (പ്രവിശ.... 3

കുസുമചയരചിതശുചിവാസഗേഹേ,
ഇഹ വിലസ, കുസുമസുകുമാരദേഹേ! (പ്രവിശ.... 4

ചലമലയമൃദുപവനസുരഭിശീതേ,
ഇഹവിലസ, രസവലിതലളിതഗീതേ! (പ്രവിശ.... 5

മധുരതരപികനികരനിനദമുഖരേ,
ഇഹ വിലസ, രദനരുചിവിജിതശിഖരേ! (പ്രവിശ.... 6

വിതതബഹുവല്ലിനവപല്ലവഘനേ,
ഇഹവിലസ, പീനകുചകുംഭജഘനേ! (പ്രവിശ.... 7

വിഹിതപത്മാവതീസുഖസമാജേ
ഭണതി ജയദേവകവിരാജരാജേ 8

74 ത്വാം ചിത്തേന ചിരം വഹന്നയമതി ശ്രാന്തോ ഭൃശം താപിതഃ
കന്ദർപ്പേണ ച പാതുമിച്ഛതി സുധാസംബാധബിംബാധരം
അസ്യാങ്കം തദലങ്കുരുക്ഷണമിവ ഭ്രൂക്ഷേപലക്ഷ്മീലവ-
ക്രീതേ ദാസ ഇവോപസേവിതപദാംഭോജേ കുതഃ സംഭ്രമഃ

75 സാ സസാധ്വസമാനന്ദം
ഗോവിന്ദേ ലോലലോചനേ
ശിഞ്ജാനമഞ്ജുമഞ്ജീരം
പ്രവിവേശ നിവേശനം

അഷ്ടപദി - ഇരുപത്തിരണ്ട് പദം (മധ്യമാവതിരാഗം - ഏകതാളം)

രാധാവദനവിലോകനവികസിതവിവിധവിലാസവിഭംഗം
ജലനിധിമിവ വിധുമണ്ഡലദർശനതരളിതതുംഗതരംഗം
ഹരിമേകരസം ചിരമഭിലഷിതവിലാസം
സാ ദദർശ ഗുരുഹർഷവശംവദഹൃദയമനംഗവിലാസം 1

ഹാരമമലതരതാരമുരസി ദധതം പരിലംബ്യ വിദൂരം
സ്ഫുടതരഫേനകദംബകരംബിതമിവ യമുനാജലപൂരം
(ഹരിമേകരസം......വിലാസം സാ ദദർശ.......വിലാസം) 2

ശ്യാമളമൃദുലകളേബരമണ്ഡലപരിഹിതഗൗരദുകൂലം
നീലനളിനമിവ പീതപരാഗപടലഭരപരിഗതമൂലം
(ഹരിമേകരസം......വിലാസം സാ ദദർശ.......വിലാസം) 3

തരളദൃഗഞ്ചലചലനമനോഹരവദനജനിതരതിരാഗം
സ്ഫുടകമലോദരഖേലിതഖഞ്ജനയുഗമിവ ശരദി തടാകം
(ഹരിമേകരസം......വിലാസം സാ ദദർശ.......വിലാസം) 4

വദനകമലപരിശീലനമിളിതമിഹിരസമകുണ്ഡലശോഭം
സ്മിതരുചിരുചിതസമുജ്ജ്വലിതാധരപല്ലവകൃതരതിലോഭം
(ഹരിമേകരസം .....വിലാസം സാ ദദർശ.......വിലാസം) 5

ശശികിരണച്ഛുരിതോദരജലധരസുന്ദരസകുസുമകേശം
തിമിരോദിതവിധുമണ്ഡലനിർമ്മലമലയജതിലകനിവേശം
(ഹരിമേകരസം......വിലാസം സാ ദദർശ.......വിലാസം) 6

വിപുലപുളകഭരദന്തുരിതം രതികേളികലാധികധീരം
മണിഗണകിരണസമൂഹസമുജ്ജ്വലഭൂഷണസുഭഗശരീരം
(ഹരിമേകരസം......വിലാസം സാ ദദർശ.......വിലാസം) 7

ശ്രീജയദേവഭണിതവിഭവദ്വിഗുണീകൃതഭൂഷണഭാരം
പ്രണമത ഹൃദിവിനിധായ ഹരിം സുചിരം സുകൃതോദരസാരം 8

76 അതിക്രമ്യാപാംഗം ശ്രവണപഥപര്യന്തഗമന-
പ്രയാസേനൈവാക്ഷ്ണോസ്തരളതരതാരംഗമിതയോഃ
തദാനീം രാധായാഃ പ്രിയതമസമാലോകസമയേ
പപാത സ്വേദാംഭഃപ്രസര ഇവ ഹർഷാശ്രുനികരഃ

77 ഭജന്ത്യാസ്തല്പാന്തം കൃതകപടകണ്ഡൂതിപിഹിത-
സ്മിതം യാതേ ഗേഹാദ്ബഹിരവഹിതാളീപരിജനേ
പ്രിയാസ്യം പശ്യന്ത്യാഃ സ്മരപരവശാകൂതസുഭഗം
സലജ്ജാ ലജ്ജാപി വ്യഗമദിവ ദൂരം മൃഗദൃശഃ

78 ജയശ്രീവിന്യസ്തൈർ മഹിത ഇവ മന്ദാരകുസുമൈഃ
സ്വയം സിന്ദൂരേണ ദ്വിപരണമുദാ മുദ്രിത ഇവ
നിജ ക്രീഡാപീഡാഹതകുവലയാപീഡകരിണോ
പ്രകീർണ്ണാസൃഗ്ബിന്ദുർ ജയതി ഭുജദണ്ഡോ മുരജിതഃ

79 സൗന്ദര്യൈകനിധേരനംഗലലനാലാവണ്യലീലാജുഷോ
രാധായാഃ ഹൃദി പല്വലേ മനസിജ ക്രീഡൈകരംഗസ്ഥലേ
രമ്യോരോജസരോജഖേലനരസിത്വാദാത്മനഃ ഖ്യാപയൻ
ധ്യാതുർമാനസരാജഹംസനിഭതാം ദേയാന്മുകുന്ദോ മുദം

സാനന്ദഗോവിന്ദം എന്ന പതിനൊന്നാം സർഗ്ഗം കഴിഞ്ഞു.

പന്ത്രണ്ടാം സർഗ്ഗം

സുപ്രീതപീതാംബരം

80 ഗതവതി സഖീവൃന്ദേ / മന്ദത്രപാഭരനിർഭര-
സ്മരപരവശാകൂതസ്ഫീതസ്മിതസ്നപിതാധരാം
സരസമനസം ദൃഷ്ട്വാ രാധാം മുഹുർനവപല്ലവ-
പ്രസവശയനേ നിക്ഷിപ്താക്ഷീമുവാച ഹരിഃ പ്രിയാം

അഷ്ടപദി - ഇരുപത്തിമൂന്ന പ [illegible] ാഗ്രിരാഗം - ഏകതാളം)

കിസലയശയനതലേ കുരു കാമിനി! ചരണനളിനവിനിവേശം
തവപദപല്ലവവൈരിപരാഭവമിദമനുഭവതു സുവേഷം
ക്ഷണമധുനാ നാരായണം അനുഗതമനുഭജരാധേ! 1

കരകമലേന കരോമി ചരണമഹമാഗമിതാസി വിദൂരം
ക്ഷണമുപകുരു ശയനോപരിമാമിവ നൂപുരമനുഗതിശൂരം
ക്ഷണമധുനാ നാരായണം അനുഗതമനുഭജ; രാധേ. 2

വദനസുധാനിധിഗളിതമമൃതമിവ രചയ വചനമനുകൂലം
വിരഹമിവാപനയാമി പയോധരരോധകമുരസി ദുകൂലം
ക്ഷണമധുനാ നാരായണം അനുഗതമനുഭജ രാധേ! 3

പ്രിയപരിരംഭണരഭസവലിതമിവ പുളകിതമതിദുരവാപം
മദുരസി കുചകലശം വിനിവേശയ നാശയ മനസിജതാപം
ക്ഷണമധുനാ നാരായണം അനുഗതമനുഭജ രാധേ! 4

അധരസുധാരസമുപനയ, ഭാമിനി! ജീവയ, മൃതമിവ ദാസം
ത്വയി വിനിഹിതമനസം വിരഹാനലദഗ്ദ്ധവപുഷമവിലാസം
ക്ഷണമധുനാ നാരായണം അനുഗതമനുഭജ രാധേ! 5

ശശിമുഖി! മുഖരയ മണിരശനാഗുണമനുഗുണകണ്ഠനിനാദം
ശ്രുതിപുടയുഗളേ പികരുതവികലേ ശമയ ചിരാദവസാദം
ക്ഷണമധുനാ നാരായണം അനുഗതമനുഭജ രാധേ! 6

മാമതിവിഫലരുഷാ വികലീകൃതമവലോകിതുമധുനേദം
മീലതി ലജ്ജിതമിവ നയനം തവ വിരമ, വിസൃജം, രതിഖേദം
ക്ഷണമധുനാ നാരായണം അനുഗതമനുഭജ രാധേ! 7

ശ്രീജയദേവഭണിതമിദമനുപദനിഗദിതമധുരിപുമോദം
ജനയതു രസികജനേഷു മനോരമരതിരസ ഭാവവിനോദം 8

81 പ്രത്യൂഹഃ പുളകാങ്കുരേണ നിബിഡാശ്ലേഷേ നിമേഷേണ ച
ക്രീഡാകൂതവിലോകനേƒധരസുധാപാനേ കഥാനർമ്മഭിഃ
ആനന്ദാധിഗമേന മന്മഥകലായുദ്ധേƒപി യസ്മിന്നഭൂ-
ദുദ്ഭൂതഃ സ തയോഃ സ്വരൂപലളിതാരംഭഃ പ്രിയം ഭാവുകഃ

82 ദോർഭ്യാം സംയമിതഃ പയോധരഭരേണാപീഡിതഃ പാണിജൈ-
രാവിദ്ധോ ദശനൈഃ ക്ഷതാധരപുടഃ ശ്രോണീതടേനാഹതഃ
ഹസ്തേനാനമിതഃ കചേƒധരസുധാപാനേന സംമോഹിതഃ
കാന്തഃ കാമപി തൃപ്തിമാപ തദഹോ! കാമസ്യ വാമാ ഗതിഃ

83 മാരാങ്കേ രതികേളിസങ്കുലരണാരംഭേ തയാ സാഹസ-
പ്രായം കാന്തജയായ കിഞ്ചിദുപരി പ്രാരംഭിയത് സംഭ്രമാത്
നിഷ്പന്ദാ ജഘനസ്ഥലീ, ശിഥിലിതാ ദോർവല്ലിരുത്കമ്പിതം
വക്ഷോ, മിലിതമക്ഷി പൗരുഷരസഃ സ്ത്രീണാം കുതഃ സിദ്ധ്യതി?

84 തസ്യാഃ പാടലപാണിജാങ്കിതമുരോ ƒനിദ്രാകഷായേ ദൃശൗ
നിർദ്ധൗതാധരശോണിമാ വിലുളിതസ്രസ്തസ്രജോ മൂർദ്ധജാഃ
കാഞ്ചീദാമ ദരശ്ലഥാഞ്ചലമിതി പ്രാതർനിഖാതൈർദൃശോ-
രേഭിഃ കാമശരൈരെസ്തദദ്ഭുതമഭൂത് പത്യുർമനഃ കീലിതം

85 ഈഷന്മീലിതദൃഷ്ടി, മുഗ്ദ്ധഹസിതം സീൽകാരബാധാവശാ-
ദവ്യക്താകുലകേളികാകു, വിലസദ്ദന്താംശുധൗതാധരം
ശ്വാസോന്നദ്ധപയോധരോപരി പരിഷ്വംഗീ കുരംഗീദൃശോ
ഹർഷോത്കമ്പവിമുക്തനിഃസഹതനോർ ധന്യോ ധയത്യാനനം

86 അഥകാന്തം രതിശ്രാന്തം അഭിമണ്ഡനവാഞ്ഛയാ
ജഗാദ മാധവം രാധാ മുഗ്ദ്ധാ, സ്വാധീനഭർത്തൃകാ

അഷ്ടപദി - ഇരുപത്തിനാല് പദം (മംഗളകൗശികരാഗം - ഏകതാളം)

കുരു യദുനന്ദന! ചന്ദനശിശിരതരേണ കരേണ പയോധരേ
മൃഗമദപത്രകമത്ര മനോഭവമംഗലകലശസഹോദരേ
നിജഗാദ സാ യദുനന്ദനേ ക്രീഡതി ഹൃദയാനന്ദനേ 1

അളികുലഭഞ്ജനമഞ്ജനകം രതിനായകസായകമോചനേ
ത്വദധരചുംബനലംബിതകജ്ജ്വലമുജ്ജ്വലയ പ്രിയ! ലോചനേ
നിജഗാദ സാ യദുനന്ദനേ ക്രീഡതി ഹൃദയാനന്ദനേ 2

നയനകുരംഗതരംഗവിലാസനിരാസകരേ ശ്രുതിമണ്ഡലേ
മനസിജപാശനികാശതയാ സുഭഗേ വിനിവേശയ കുണ്ഡലേ
നിജഗാദ സാ യദുനന്ദനേ ക്രീഡതി ഹൃദയാനന്ദനേ 3

ഭ്രമരചയം രചയന്തമുപരി രുചിരം സുചിരം മമ സമ്മുഖേ
ജിതകമലേ വിമലേ പരികർമ്മയ നർമ്മജനകമളകം മുഖേ
നിജഗാദ സാ യദുനന്ദനേ ക്രീഡതി ഹൃദയാനന്ദനേ 4

മൃഗമദരസവലിതം ലളിതം കുരു തിലകമളികരജനീകരേ
വിഹിതകളങ്കപദം കമലാനന! വിശ്രമിതശ്രമശ്രീകരേ
നിജഗാദ സാ യദുനന്ദനേ ക്രീഡതി ഹൃദയാനന്ദനേ 5

ഘനരുചിരേ ചികുരേ കുരു മാനദ! മാനസജധ്വജചാമരേ
രതിഗളിതേ ലളിതേ കുസുമാനി ശിഖണ്ഡിശിഖണ്ഡകഡാമരേ
നിജഗാദ സാ യദുനന്ദനേ ക്രീഡതി ഹൃദയാനന്ദനേ 6

സരസ! ഘനേ ജഘനേ മമ ശംബരദാരണവാരണകന്ദരേ
മണിരശനാവസനാഭരണാനി ശുഭാശയ! വാസയ
സുന്ദരേ നിജഗാദ സാ യദുനന്ദനേ ക്രീഡതി ഹൃദയാനന്ദനേ 7

ശ്രീജയദേവവചസി ഹൃദയം സദയം കുരു സജ്ജന! മണ്ഡനേ
ഹരിചരണസ്മരണാമൃത നിർമ്മിതകലികലുഷ ജ്വരഖണ്ഡനേ 8

87 രചയകുചയോഃ പത്രം, ചിത്രം കുരുഷ്വ കപോലയോർ-
ഘടയ ജഘനേ കാഞ്ചീം മഞ്ജുസ്രജം കബരീഭരേ
കലയ വലയശ്രേണീം പാണൗ, പദേ കുരു നൂപുരാ-
വിതി നിഗദിതഃ പ്രീതഃ പീതാംബരോ പി തഥാകരോത്

88 "ത്വാമപ്രാപ്യ മയി സ്വയംവരരസാം ക്ഷീരോദതീരോദരേ
ശങ്കേ കാമിനി! കാളകൂടമപിബൽ മൂഢോ മൃഡാനീപതിഃ"
ഇത്ഥം പൂർവ്വകഥാഭിരന്യമനസാ വിക്ഷിപ്യ വസ്ത്രാഞ്ചലം
രാധായാഃ സ്തനകോരകോപരി ലസന്നേത്രോ ഹരിഃ പാതുവഃ

89 പര്യങ്കീകൃതനാഗനായകഫണശ്രേണീമണീനാം ഗണേ
സംക്രാന്തപ്രതിബിംബസങ്കലനയാ ബിഭ്രദ്വപുഃ പ്രക്രിയാം
പാദാംഭോജവിഹാരി വാരിധിസുതാമക്ഷ്ണാം ദിദൃക്ഷുഃ ശതൈഃ
കായവ്യൂഹമിവാകരോദുരുമുദാ യോ/സൗ ഹരിഃ പാതു വഃ

90 യദ്ഗന്ധർവ്വകലാസു കൗശലമനുധ്യാനം ച യദ് വൈഷ്ണവം
യച്ഛൃംഗാരവിവേകതത്ത്വമപിബത് കാവ്യേഷു ലീലായിതം
തത് സർവ്വം ജയദേവപണ്ഡിതകവേഃ കൃഷ്ണൈകതാനാത്മനഃ
സാനന്ദാഃ പരിശോധയന്തു സുധിയഃ"ശ്രീഗീതഗോവിന്ദ"തഃ

91 യന്നിത്യൈർവചനൈർവിരിഞ്ചഗിരിജാ-
പ്രാണേശമുഖ്യൈർമുഹുർ-
നാനാകാരവിചാരസാരചതുരൈർ-
നാദ്യാപി നിശ്ചീയതേ
തത് സർവ്വൈർജയദേവകാവ്യഘടിതൈഃ
സത്സൂരിസംശോധിതൈ-
രാദ്യം വസ്തു ചകാസ്തു ചേതസി പരം
സാരസ്യസീമാജുഷാം

92 ശ്രീഭോജദേവപ്രഭവസ്യ രാധാ-
ദേവീസുതശ്രീജയദേവകസ്യ
പരാശരാദിപ്രിയവർഗ്ഗകണ്ഠേ
ശ്രീഗീതഗോവിന്ദകവിത്വമസ്തു.

93 സാദ്ധ്വീമാദ്ധ്വീക! ചിന്താ ന ഭവതി ഭവതഃ
ശർക്കരേ! ശർക്കരാസി
ദ്രാക്ഷേ! ഭക്ഷ്യന്തി കേ ത്വാമമൃത! മൃതമസി
ക്ഷീര! നീരത്വമേഷി
മാകന്ദ! ക്രന്ദ, കാന്താധര! ധരണിതലം
ഗച്ഛ യച്ഛന്തയാവദ്-
ഭാവം ശൃംഗാരസാരസ്വതമിഹ ജയദേ-
വസ്യ വിഷ്വഗ്വചാംസി.

ശുഭമസ്തു.

ഗീതഗോവിന്ദം

ശ്രീ ജയദേവകവിയുടെ "ശ്രീ ഗീതഗോവിന്ദം"എന്ന കൃതി നാടെങ്ങും പ്രചുരപ്രചാരം നേടിയ ഒരു ഉത്തമ സൃഷ്ടിയാണ്. കേരളത്തിൽ "അഷ്ടപദി "എന്ന പേരിലാണ് ഈ കൃതി അറിയപ്പെടുന്നത്.രസരാജനെന്നു പേരുള്ള ശൃംഗാരരസവും, ഭക്തിരസവും ഇത്രയും ഭംഗിയായി സമന്വയിച്ച മറ്റൊരു കാവ്യചന്ദ്രിക വിശ്വസാഹിത്യനഭസ്സിൽ ഇതേവരെ ഉദയം ചെയ്തിട്ടുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല.സാഹിത്യപണ്ഡിതന്മാർക്ക് വായിച്ചുരസിക്കുവാനും, സംഗീതരസികർക്ക് ഗാനംചെയ്ത് ലയിക്കുവാനും,നൃത്ത കലാകാരന്മാർക്ക് മനംകുളിർക്കെ ആടാനും, കൃഷ്ണഭക്തന്മാർക്ക് ആലപിച്ച് ഭഗവത് സേവചെയ്യുവാനും എല്ലാം ഉതകുന്ന അത്ഭുത സൃഷ്ടിയാണ് ഈ ജയദേവസരസ്വതി.